

**Protocol
Pesten
Aloysiusschool**

Versie juli 2021

Pesten op school

Pesten komt helaas op iedere school voor, ook bij ons. Het is een probleem dat wij onder ogen zien en op onze school serieus willen aanpakken.

In dit protocol willen wij een antwoord geven op de volgende vragen:

1. Aan welke voorwaarden moet de school voldoen?
2. Wat is het verschil tussen plagen en pesten?
3. Hoe willen wij pesten voorkomen?
4. Hoe willen wij pesten aanpakken?
5. Adviezen aan ouders: Wat doe ik als mijn kind pest / gepest wordt?
6. Digitaal pesten

1. Aan welke voorwaarden moet de school voldoen?

Om pesten op school succesvol aan te pakken moet er aan enkele voorwaarden worden voldaan:

De school probeert pestproblemen te voorkomen, door o.a. met de methode Kwink en project te werken. Tevens wordt 2 x per jaar (in november en in maart) het cirkeldiagram (sociogram) per groep afgenomen en besproken met de IB'er. Afhankelijk van de uitslag kan er actie op worden gezet. Pesten moet als een probleem gezien worden door alle betrokken partijen. De sociaal emotionele ontwikkeling wordt gevolgd d.m.v. het leerlingvolgsysteem KIIJK voor de groepen 1 t/m 2 en ZIEN voor de groepen 3 t/m 8. Als pestproblemen desondanks toch voorkomen (door signalering door school en/of ouders) nemen zij vervolgens stelling tegen het pesten. Wanneer er ondanks de inspanning (preventie en stellingname) toch (weer) gepest wordt, moet de school beschikken over een gerichte aanpak van het probleem (bijv. *PRIMA-methode/Noorse methode, of *no-blame, of *5-sporen aanpak, via www.pestweb.nl kan een pest-test worden gehaald.

Op de Aloysiusschool hebben we een Interne Contactpersoon. Kinderen en ouders kunnen bij hem terecht als er zorgen/vragen zijn m.b.t. "het veilig voelen". Er kan een afspraak worden gemaakt via een briefje in de groene "Voel je Veilig brievenbussen". Deze hangen in de grote hal en bij de klapdeur naast de directiekamer.

Eén keer per schooljaar gaat de Interne Contactpersoon (vertrouwenspersoon) langs bij de groepen 3 t/m 8 om dit onder de aandacht te brengen bij de kinderen. Ook komt er in diezelfde periode een bericht in de Alowetjes. Er zijn bovenschools twee externe vertrouwenspersonen. Ouders kunnen deze benaderen. De school kan hiernaar ook doorverwijzen. Ieder schooljaar komen alle interne contactpersonen van het KPOA bij elkaar onder leiding van een externe contactpersoon. Zo wordt iedereen op de hoogte gehouden van de nieuwste ontwikkelingen.

2. Wat is het verschil tussen plagen en pesten?

Plagen

Het is plagen als de kinderen aan elkaar gewaagd zijn: de ene keer doet de een iets onaardigs, de volgende keer is het een ander. Het is een spelletje, niet altijd leuk, maar nooit echt bedreigend. Er is geen winnaar of verliezer. Vaak gaat het om een lolletje. Je bent dan ook in staat om jezelf te verdedigen. Je loopt geen (blijvende) schade op. Het kan gebeuren bij iedereen.

Pesten

Bij pesten wordt een slachtoffer uitgezocht om de baas over te spelen op een zeer bedreigende manier. Een algemene definitie van pesten is moeilijk te geven, maar de volgende kenmerken dekken voor een groot deel de lading: pesten is een ander bewust

uitschelden, discrimineren, bestelen, hinderen, intimideren, buitensluiten, pijn doen, of spullen van hem/haar vernielen. Pesten is meestal gericht tegen één persoon. Pesten heeft een bedreigend en systematisch karakter. Pesten gebeurt niet eenmalig maar herhaaldelijk. Pesters zijn meestal (fysiek) sterker, ouder, of met meer in aantal. Het slachtoffer kan zich (om welke reden dan ook) niet verweren of verdedigen. Pesten gebeurt meestal als er geen volwassenen in de buurt zijn. Pesters en omstanders (kunnen) lachen om hetgeen wat het gepeste kind wordt aangedaan. Degene die gepest wordt heeft er hinder, verdriet en pijn van. Onder pesten verstaan wij ook het queenbee (bijkoningin) gedrag en haar gevolg van wannabees (werksters) van meisjes, vooral in de bovenbouw. Door het roddelcircuit wordt de lagere in de pikorde buitengesloten.

Bij dit pestgedrag zien we altijd de onderstaande rolverdeling terug bij een aantal betrokkenen:

Het gepeste kind

Sommige kinderen hebben een grotere kans om gepest te worden dan anderen. Dat kan komen door uiterlijke kenmerken, maar het heeft vaker te maken met vertoond gedrag, de wijze waarop gevoelens worden beleefd, en de manier waarop dat geuit wordt.

Kinderen die gepest worden doen vaak andere dingen dan de meeste leeftijdsgenoten in hun omgeving. Ze bespelen een ander instrument, doen aan een andere sport of zitten op een ander clubje. Ze zijn goed in vakgebieden, of juist niet. Er zijn helaas aanleidingen genoeg om door anderen gepest te worden, mits de pesters daar de kans voor krijgen vanuit de situatie.

Veel kinderen die worden gepest hebben een beperkte weerbaarheid. Zij zijn niet in staat actie te ondernemen tegen de pester(s), en stralen dat ook uit. Hun houding wordt in belangrijke mate bepaald door de manier waarop zij zichzelf zien en de manier waarop zij denken dat anderen over hen denken. Zij vertonen dit vooral door non-verbaal gedrag. Vaak zijn ze angstig en onzeker, bang om uitgelachen te worden. Deze angst en onzekerheid wordt verder versterkt door het ondervonden pestgedrag, waardoor het kind in een vicieuze cirkel komt, waar het zonder hulp zeker niet uitkomt. Gepeste kinderen voelen zich vaak eenzaam, hebben in hun omgeving weinig vrienden om op terug te vallen, en kunnen soms beter met volwassenen opschieten dan met leeftijdsgenoten. Jongens die worden gepest, behoren bijna nooit tot de motorisch beter ontwikkelde kinderen.

De pester(s)

Kinderen die pesten behoren vaak fysiek wel tot de sterksten van de groep. Zij lijken in eerste indruk populair te zijn in een groep, maar dwingen dat soms af door het pesten van een ander. Pesters weten vaak feilloos welke kinderen kwetsbaar zijn. Andere kinderen krijgen vaak onuitgesproken een keuze voorgelegd: je bent voor of tegen me. Hier gaat een grote dreiging uit naar de gezamenlijke omgeving van pester en slachtoffer. Het komt soms voor dat een pester in een andere situatie zelf slachtoffer was.

Meisjes (queenbee en wannabees) pesten dikwijls op een andere manier dan jongens. Minder individueel, meer met groepsvorming. Fysiek geweld komt bij deze groep minder voor. Ook pesters hebben op termijn last van hun pestgedrag. Soms hebben zij door beperkte sociale vaardigheden moeite om vriendschappen op te bouwen en te onderhouden op andere gronden dan die van macht. De kans dat pesters later crimineel worden is vier keer zo groot dan bij andere leerlingen. Hulp is dus zeer gewenst.

De meelopers (en de andere kinderen)

De meeste kinderen zijn niet direct actief betrokken bij het pesten. Sommige kinderen behouden enige afstand, anderen doen incidenteel mee. Dit zijn de zogenaamde meelopers. Er zijn ook kinderen die niet merken dat er gepest wordt. Het specifieke kenmerk van een meeloper is de angst om zelf in de slachtofferrol te geraken. Het heeft

absoluut zin om op te staan tegen het pesten, het is een normoverschrijdend gedrag. Zodra andere kinderen het gepeste kind te hulp komen, of tegen pesters zeggen dat ze moeten ophouden, kan de situatie aanmerkelijk veranderen. Zij kunnen duidelijk maken dat het geen groepsnorm is om mee te gaan in pestgedrag, maar dat dit een gezamenlijke groepsverantwoordelijkheid is.

3. Hoe willen wij pesten voorkomen?

Op onze school wordt dagelijks aandacht besteed aan sociaal-emotionele vorming. Dit begint al bij het binnen komen in de school. De leerkrachten investeren in een veilig klassenklimaat d.m.v. Kwink en het Project Prettig geregeld. Ook bij het catechese project Trefwoord komen wekelijks suggesties aan de orde. De leerkracht is een voorbeeld voor de kinderen wat betreft omgangsvormen. De leerkracht heeft oog voor verschillen en draagt uit dat die verschillen er mogen zijn. De leerkracht zorgt voor groepsversterkende activiteiten die een gezond klassenklimaat bevorderen, d.m.v. coöperatief leren (klassenbouwers). De leerkracht neemt alle signalen van kinderen serieus. Onderwerpen als pesten, veiligheid, omgaan met elkaar, rollen in een groep, oplossen van ruzies e.d. zijn te allen tijde bespreekbaar in een groep. Wordt er gesproken over pesten, dan is het raadzaam om geen peestsituatie in de klas als uitgangspunt te nemen, maar het onderwerp daar bovenuit te tillen. Bijvoorbeeld aan de hand van een krantenknipsel, een tv-uitzending of een website.

Het afspreken van regels

Hiervoor wordt in ieder geval aan het begin van een schooljaar gewerkt in de vorm van de Gouden Weken. We geven één keer per twee weken een les van Kwink. Deze gedragsregels zijn ook zichtbaar in de school en worden gedeeld met ouders via de nieuwsbrief.

Belangrijke regels/uitgangspunten m.b.t. pesten

- Het inschakelen van een leerkracht door medeleerlingen wordt niet opgevat als klikken.
- Vanaf groep 1 wordt er geleerd dat kinderen die problemen hebben met een ander kind SAMEN naar de leerkracht moeten komen. Beiden kunnen ze hun verhaal vertellen.
- Kinderen die last hebben van iets wat een ander doet leren vanaf de kleuterbouw duidelijk te zeggen wat ze niet goed vinden aan wat de ander hen aandoet. Het andere kind moet stoppen met het aanstootgevende gedrag.
- Samenwerken zonder bemoeienissen. School en ouders halen voordeel uit een goede samenwerking en communicatie. Dit neemt niet weg dat iedere partij moet waken over haar eigen grenzen. Het is bijvoorbeeld niet de bedoeling dat ouders naar school komen om eigenhandig een probleem voor hun kind op te komen lossen. Samen met de leerkracht(en) moet naar een oplossing worden gezocht en actie worden ondernomen.

4. Hoe willen wij het pesten aanpakken?

In een aantal opeenvolgende stappen wordt het probleem aangepakt:

Stap 1: Zelf oplossen

Als kinderen ruzie hebben of melden gepest te worden, proberen de kinderen dit eerst zelf op te lossen. Soms moeten kinderen geholpen worden met hoe zij het probleem uit kunnen praten. De leerkracht biedt aan dat de kinderen terug moeten komen als zij er zelf niet uit zijn gekomen. De leerkracht houdt de kinderen goed in de gaten, informeert nog eens of het probleem is opgelost en hoe de kinderen dit hebben gedaan. Een goede aanpak wordt geprezen en kan soms als voorbeeld worden gebruikt. In het geval van een incidentele ruzie zal het probleem na deze stap vaak opgelost zijn, in het geval van pesten vaak niet.

Stap 2: Naar de leerkracht

Kinderen hebben het recht en de plicht om een leerkracht in te schakelen als zij het probleem zelf niet kunnen oplossen. Dat is geen klikken! De leerkracht brengt de kinderen (zowel de gepeste als pester) bij elkaar voor een gesprek om duidelijk te krijgen waar het om gaat.

Stap 3: Consequenties verbinden aan pestgedrag, maatregelen

Als pesten nog steeds voorkomt is het van belang het slachtoffer veiligheid te bieden. Dit kan op de eerste plaats door de pester duidelijk te maken dat pestgedrag niet getolereerd wordt, maar bestraft. Ouders van pester en gepeste leerlingen worden uitgenodigd voor een gesprek.

Straffen en andere maatregelen zijn: extra toezicht door de leerkracht bijv. spreiding van toezicht op het schoolplein, rondlopen op het schoolplein, toezicht bij het naar binnen/buiten gaan en op de trappen, in een pauze binnenblijven, nablijven tot andere kinderen naar huis zijn, opdrachten waarbij de pester moet nadenken over en het eventueel opschrijven van zijn/haar eigen gedrag en de gevolgen daarvan voor anderen en zichzelf, regelmatig gesprekje voeren met de pester, afspraken over evaluatiemomenten, notatie d.m.v. actiebladen, uitsluiten van activiteiten waarbij het gedrag van de pester het veiligheidsgevoel van andere kinderen kan verstoren.

Als deze maatregelen niet hebben geholpen

Ouders van pester en gepeste leerlingen worden nogmaals uitgenodigd voor een vervolggelbesprek (zonder kind) en er wordt nadrukkelijk besproken hoe een eind kan worden gemaakt aan het pestgedrag. De leerkracht legt het probleem uit en geeft aan wat de school al gedaan heeft om het pesten te stoppen. Ouders en leerkracht formuleren samen gedragsregels waar het kind zich aan moet houden. In een vervolggelbesprek wordt met de kinderen besproken wat ouders en leerkracht samen hebben afgesproken. Het is van groot belang dat ouders en leerkracht deze gezamenlijke aanpak onderschrijven en het document voorzien van een handtekening. Het document wordt bewaard in het leerlingdossier

Vervolgstep: Het kan voorkomen dat ouders en school niet op een lijn komen m.b.t. de aanpak

In sommige gevallen kan het helpen de pester (tijdelijk) in een andere groep te plaatsen. In extreme gevallen kan een kind worden geschorst of verwijderd.

Op de Aloysiusschool hebben we een vertrouwenspersoon (Interne Contactpersoon). De vertrouwenspersoon komt zich elk schooljaar in iedere klas voorstellen en vertelt over de brievenbus waarin kinderen en collega's een brief kunnen posten.

5. Adviezen aan ouders

Als ouder mag u van school verwachten dat zij uw kind veiligheid en bescherming biedt. Luister goed naar wat uw kind over school vertelt. Toon belangstelling voor wat uw kind op school doet. Maak gebruik van de mogelijkheden die er zijn om met de school in contact te treden.

Als uw kind gepest wordt: neem uw kind serieus. Wordt niet boos op de pester, maar leg zo neutraal mogelijk uit dat u hulp gaat zoeken op school. Als het kind geen hulp wil (bang voor de gevolgen), probeer het kind er dan van te overtuigen dat ook de pester geholpen moet worden om het pesten te stoppen. Leg uit dat u en de school vertrouwelijk met de informatie om zullen gaan. Hulp vragen is geen klikken! Maak een afspraak op school en leg het probleem voor aan de leerkracht. Vraag wat hij/zij er al aan gedaan heeft en wat de volgende stappen zijn die genomen moeten worden. Bespreek de afspraken met uw kind. Houd in de gaten of de school er alles aan doet om het probleem op te lossen. Bent u niet tevreden, ga dan terug en bespreek het opnieuw met de leerkracht. Lost dit niets op, neemt u dan contact op met de directie of de Interne Contactpersoon. Die kan u verwijzen naar derden of u informeren over de

klachtenregeling van ons bestuur. Voor sommige kinderen kan een sociale vaardigheidstraining een goede steun in de rug zijn (bijvoorbeeld 'Rots en water' of 'Ik en mezelf') en het eventueel volgen van een weerbaarheidstraining, bijvoorbeeld judo of karate.

Als uw kind een pester is: raak niet in paniek en wordt niet boos, maar probeer met uw kind te praten. Laat uw kind merken dat u van hem/haar houdt, maar dat u het gedrag afkeurt. Probeer achter de mogelijke oorzaak te komen: waarom pest uw kind een ander kind? Ga praten op school. De school moet ook hulp bieden aan de pester. Voer de afspraken die met school gemaakt zijn (zie actieblad) zo consequent mogelijk uit. Toon uw kind uw vertrouwen in een goede oplossing. Denk in sommige gevallen aan een sociale vaardigheidstraining voor uw kind. Wellicht kunnen andere activiteiten, sport, hobby e.d. een positieve invloed hebben.

Als uw kind bij de zwijgende groep hoort: als uw kind weet dat een kind gepest wordt, spoor uw kind dan aan om dat aan de leerkracht door te geven. Ga eventueel zelf mee. Doe dat op een moment dat het gepeste kind en de pester niet aanwezig zijn. Vraag de leerkracht om geheimhouding van de informatie. Spoor uw kind aan om andere kinderen te mobiliseren om tegen de pester te zeggen dat hij/zij ermee moet stoppen. Dit is voor kinderen erg moeilijk. Spoor uw kind aan om naar de leerkracht te gaan op het moment dat het pesten plaatsvindt, dat is helpen en geen klikken.

6. Digitaal pesten

Digitaal pesten is het pesten van deze tijd. De meest voorkomende vormen van digitaal pesten zijn: het versturen van anonieme mailtjes, schelden of dreigen via mail, chatbox, app of sms. Verder het plaatsen op internet van privé-gegevens of foto's van een ander. Digitaal pesten heeft vaak een anoniem, ongrijpbaar karakter. Slachtoffers kunnen niet reageren. Het pesten is niet gebonden aan schooltijden. Het pesten onttrekt zich vaak aan het gezichtsveld van ouders en leerkrachten en is daarom moeilijker te signaleren.

Hoe willen wij het digitaal pesten aanpakken?

Wij nemen digitaal pesten serieus. Wij praten met de kinderen over de leuke en minder leuke kanten van internet. Wij bespreken met de kinderen wat zij kunnen doen om pesten te voorkomen of te stoppen. Zie: Tips voor kinderen. Wij maken gebruik van een internetprotocol waarin staat wat de kinderen wel en niet mogen doen op internet (zie bijlage). Op school wordt gebruik gemaakt van internet en de zoekmachine Google. Er wordt niet door kinderen gemaïld.

Tips voor kinderen om digitaal pesten te voorkomen

Doe online niet, wat je offline ook niet doet. Onthoud dat iedereen zich op internet anders kan voordoen. Geef nooit zomaar privé-gegevens weg (naam, adres, telefoonnummer, bankrekeningnummer, wachtwoorden, etc.).

Laat geen onbekenden toe in je contactenlijst. Maak geen afspraakjes met onbekenden. Let op wat je doet voor een webcam. Meld vervelende dingen aan je ouders of je leerkracht. Reageer niet op vervelende mails of chats.

Tips voor ouders

Surf regelmatig samen met uw kind. Ouders en kinderen leren dan van elkaar. Praat geregeld met uw kind over wat ze online doen. Toon belangstelling. Maak duidelijke afspraken met uw kind over het internetgebruik en de tijdsduur die het kind achter de computer mag doorbrengen. Houd zicht op de computer en plaats deze zo mogelijk op een centrale plaats in huis. Leer uw kind om zorgvuldig met privégegevens om te gaan. Als ouder kunt u bepaalde sites blokkeren.